

ФАКТОР ТОЧНОСТІ І ДОСТОВІРНОСТІ У НОВИНАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО АГЕНТСТВА

Мазаний Віктор

*Заслужений журналіст України,
доцент кафедри соціальних комунікацій
факультету журналістики*

*Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародного економіко-гуманітарного університету»
імені академіка Степана Дем'янчука
м.Рівне, Україна*

При написанні новини журналісти інформаційного агентства дотримуються такого правила: «Новина повинна відповідати дійсності, зміст інформації та джерело мусять бути такими, щоб їх можна було перевірити» [3, с. 78].

Точність – це базова властивість новини інформаційного агентства.

Автори в інформаційному агентстві повідомляють факти максимально точно, не спотворюючи їхнього первинного змісту. Так реалізують свою прихильність до істини, а це є разом із правдивим інформуванням громадськості «найвища заповідь...» [6, с. 23].

Якщо, наприклад, йдеться про якусь надзвичайну подію на техногенному об'єкті, то слід написати точно, що сталося. Проте нерідко журналісти допускають помилки у слововживанні, довільно трактують термінологію, а це означає, що «головний закон демократичного суспільства («свобода — це насамперед відповідальність») осягають дуже повільно» [3, с. 178], як слушно зауважує Анатолій Капелюшний. Він констатує, що, «на жаль, дуже поширеною хибою у слововживанні є слабка обізнаність журналістів із значенням слів, а то й пряме незнання тих слів...» [3, с. 179]. Відтак іноді навіть відмову трансформатора чи коротке замикання ліній електропередач на території АЕС журналісти називають «аварією», не розуміючи, що це слово стосовно АЕС вживають при назві випадку значно серйознішого, який веде до трагічних наслідків. Щоб подібного не сталося, кореспондент інформаційного агентства повинен бути компетентним в атомно-енергетичній галузі, висвітлюючи подібний факт. У зв'язку із цим йому слід обов'язково знати міжнародну шкалу ядерних подій INES, розроблену Міжнародним агентством з атомної енергії (МАГАТЕ) у 1988 році.

Із 1990-го INES використовується з метою універсальної оцінки надзвичайних випадків, пов'язаних з аварійними радіаційними викидами у докілья на атомних електростанціях і загалом на підприємствах цивільної атомної промисловості. Наприклад, перший рівень шкали – 0 – подія з

відхиленням нижче шкали, тобто відсутня значимість з точки зору безпеки. Рівень 7 (велика аварія, сильний викид, важкі наслідки для здоров'я населення і для довкілля) — до таких належать аварії на Чорнобильській АЕС та АЕС «Фукусіма».

Де брати журналісту необхідну інформацію, якщо йому стає відомо про техногенну подію на атомній електростанції? Слід звернутися до керівників атомної електростанції або у її інформаційний центр. Інше джерело – пресцентр Міжнародного агентства з атомної енергії (МАГАТЕ) у Відні – контактні дані його працівників розміщені на офіційному сайті МАГАТЕ. Тут володіють всією оперативною інформацією.

Використання шкали полегшує кореспонденту інформаційного агентства оперативну комунікацію із фахівцями, сприяє взаєморозумінню під час збору даних, а його засобу масової інформації дозволяє подати достовірну інформацію населенню стосовно загроз ядерних подій з точки зору безпеки.

В інформаційних агентствах прийнято, що за точність оприлюдненої інформації відповідає автор матеріалу. Він подає правильно власні та загальні назви, посади, титули, точно відображає цифри, забезпечує достовірність через посилання на джерела інформації, не перекручує цитати.

Інформаційне агентство Укрінформ, згідно із Моніторингом дотримання професійних журналістських стандартів в онлайн-медіа традиційно стовідсотково виконує у своїх новинах вимоги стандарту достовірності, і посідає за цим показником перше місце серед українських інформаційних агентств і так званих новинних інтернет-структур.

Спеціалісти, котрі проводять цей аналіз, виходять із основної вимоги: кожен факт, що подається в новині, повинен мати ідентифіковане та надійне джерело інформації [7].

Як свідчать дані такого дослідження, серед найтипівіших помилок є подача новин «або без джерел інформації, або ж джерелом інформації яких вказано просто назву соціальної мережі без зазначення сторінки, звідки взято інформацію, без гіперпосилань чи скріншотів» [8]. Це порушення Закону України «Про авторське право і суміжні права».

Дотримуючись його вимог, світові інформаційні агентства, наприклад, Укрінформ та УНІАН, закликають і споживачів їхньої інформації діяти так само, тобто, не робити крадіжки їхньої власності, якою є інформаційна продукція. Вся інформація, яку публікує УНІАН і сайт УНІАН, є власністю ТОВ «УНІАН» [7].

Укрінформ вказує: «При цитуванні і використанні будь-яких матеріалів в Інтернеті відкриті для пошукових систем гіперпосилання не нижче першого абзацу на «икгпюгт.иа» обов'язкові, крім того, цитування перекладів матеріалів іноземних ЗМІ можливе лише за умови

гіперпосилання на сайт ukrinfo.gov.ua та на сайт іноземного ЗМІ» [8].

Важливим чинником достовірності при подачі новин є візуалізація — донесення змісту новин у формі, зручній для зорового сприйняття. Для цього новини, які виходять на сайтах інформаційних агентств, супроводжують фотографіями, зазначаючи їх авторство, — фото Рейтер, фото Ассошіейтед Прес, фото Франс Прес, фото ДПА тощо.

У Редакційному кодексі Укрінформу вказано, що агентство «забезпечує послідовність викладу матеріалу, уникає стилістичних і логічних нагромаджень. Кожна значима теза повинна супроводжуватися відповідною аргументацією.

Автори уникають слів іншомовного походження, сленгу, жаргонізмів, штампів» [5, с. 5]. Щодо абревіатур (крім загальноновживаних), то їх розшифровують при першому згадуванні у тексті. Особливо часто вони зустрічаються в новинах про діяльність міжнародних структур, їх взаємодію із різними країнами.

Інформаційні агентства використовують також відео про подію, відображену в новині, — додатковий матеріал для розуміння її тексту. Маркером таких новин є примітка в кінці заголовка «відео», взята в дужки:

Сотні морських левів заповнили узбережжя в Чилі (відео)

У Чилі більше трьох сотень морських левів заповнили місцеве узбережжя. Про це йдеться в сюжеті ТСН. (УНІАН).

Якщо до новини є фото, то його наявність аналогічно анонсують у заголовку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вайшенберг З. Новинна журналістика: навч. посіб. / заг. ред. В. Ф. Іванова. – Київ: Академія Української Преси, 2011. 262 с.
2. Капелюшний А. Редагування в засобах масової інформації: навч. посіб. Львів: ПАІС, 2005. 304 с.
3. Ла Рош В. Вступ до практичної журналістики: навч. посіб. Київ: Академія Української Преси, 2005. 229 с.
4. Мазаний В. Танок бджоли: публіцистика. Рівне: Рівнен. друк., 2008. 152 с.
5. Редакційний кодекс Укрінформу. Київ: Укрінформ, 2011. 28 с.
6. Фолькер В. Журналістика газет і журналів; пер. з нім. В. Климчен-ко. вид. 2-е, перероб. Київ: Центр Вільної Преси, 2017. 377 с.
7. Укрінформ /Агентство /Про нас [Електронний ресурс]. // Укрінформ: сайт. Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/> (дата звернення: 19.09.2024). Назва з екрана.
8. УНІАН [Електронний ресурс] // УНІАН: сайт. Режим доступу: <https://www.unian.ua/> (дата звернення: 19.09.2024). Назва з екрана.